

LEKEBERGS
KOMMUN

Riktlinjer för lek- och aktivitetsplatser

Fastställd av: **Kommunstyrelsen**
Datum: **2021-10-18**
Ansvarig för revidering: **Kommunstyrelsen**
Ansvarig tjänsteperson: **Teknisk chef**
Diarienummer: **KS 20-417**

Policy
Program
Plan
> **Riktlinje**
Regler

Lekebergs styrdokument

Policy – Normerande dokument som klargör Lekebergs kommuns hållning

Program – Dokument som klargör inriktning och metoder för att nå Lekebergs kommuns mål

Plan – Innehåller en tydlig beskrivning vad som ska göras och när det ska göras

Riktlinje – Rekommenderat sätt att agera

Regler – Absolut gräns och ska-krav

Innehållsförteckning

1	Förord	3
1.1	Syfte	3
1.2	Avgränsning	3
2	Principer för Lek- och aktivitetsplatser i tätorterna	3
2.1	Olika typer av lek- och aktivitetsplatser	3
2.1.1	Områdeslekplats	3
2.1.2	<i>Aktivitetspark</i>	4
2.2	Tillgänglighet	4
2.3	Drift och underhåll	4
2.4	Placering och omgivning	4
2.5	Utformning	5

1 Förord

Lek- och aktivitetsplatser är barnens sociala arena där de rör på sig och får träffa andra. Genom lek och aktiviteter får barnen social- emotionell- perceptuell- och fysisk stimulans. Även för vuxna fyller dessa platser en viktig funktion som bland annat mötesplats. Barn och ungas rörelsefrihet är viktig och barn har rätt att kräva en god och säker utemiljö som utmanar dem och möjliggör dess vidareutveckling mot en vuxen individ. Det finns även samband mellan naturvistelse, naturkontakt och framtida naturintresse.

Barnkonventionen är lag från och med januari 2020. Definitionen på barn enligt barnkonventionen är personer upp till 18 år. De punkter i barnkonventionen som berör lekplatsplanering handlar om att alla barn har lika värde och att ingen får diskrimineras, att barnets bästa skall vara avgörande vid alla beslut som rör barn samt att alla barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling. Detta innebär i praktiken att lekplatser ska vara tillgängliga för så många som möjligt samt att lekplatserna ska planeras med syftet att främja barnens utveckling, rörelse och hälsa.

1.1 Syfte

Syftet med riktlinjerna är att skapa ett stöd för arbetet med lek- och aktivitetsplatser och i framtagandet av nya detaljplaner.

1.2 Avgränsning

Riktlinjerna behandlar de allmänna lek- och aktivitetsplatserna. De lekplatser som ligger i anslutning till skolor, förskolor och bostadsgårdar omfattas alltså inte av denna plan. Riktlinjerna och kommunens arbete tar hänsyn till var dessa lekplatser och andra gröna lekmiljöer är belägna för att få en bra spridning på kommunens lek- och aktivitetsmiljöer.

2 Principer för Lek- och aktivitetsplatser i tätorterna

2.1 Olika typer av lek- och aktivitetsplatser

Genom att dela in kommunens lekplatser i två kategorier **områdeslekplatser** och **aktivitetsplats** skapar kommunen möjligheter för att utveckla och rusta lekplatserna för personer i alla åldrar.

2.1.1 Områdeslekplats

Målgrupp: 1 - 12 år

En områdeslekplats kan utgöra en samlingspunkt för barn och vuxna från ett bredare geografiskt område och även som utflyktsmål för närliggande förskolor.

Utbudet kan bestå av 5 - 10 aktiviteter för olika åldrar. Grönytor i anslutning till lekplatsen kan med fördel integreras för att skapa en större lekmiljö. Lekplatsen kan delas in i olika aktivitetsdelar: "on stage", "off stage" och "backstage" där barnet kan välja om det vill synas eller leka mer i bakgrunden. Det är en fördel om det exempelvis finns cykelparkering och tillgängligheten är god.

2.1.2 Aktivitetspark

Målgrupp: Alla åldrar

En aktivitetspark kan vara av den karaktär att den utgör ett utflyktsmål för barn, unga och vuxna i hela kommunen. Positivt är om den riktar sig till äldre barn, ungdomar och vuxna. De kan utgöras av t.ex. utegym, kickbikebana och cykel- eller skateboardpark

En aktivitetspark kan motivera längre avstånd för transport dit och skulle kunna nås med transport med cykel, kollektivtrafik eller bil. I anslutning till områdeslekplats och besöksmålslekplats är det bra om parkeringsmöjligheter för bil och cykel finns.

Aktivitetsparken kan ha ett tema och innehålla tillgänglighetsanpassad lekutrustning och markbeläggning.

Aktivitetsparken kan också delas in i aktivitetsnivåerna "on stage", "off stage" och "backstage". Det är en fördel om det i och i anslutning till aktivitetsparken finns servicefaciliteter som toaletter, ett större utbud av sittplatser och t ex grillplats.

2.2 Tillgänglighet

Alla barn har rätt till lek i stimulerande, trygg och lämplig miljö enligt FN:s barnkonvention. Det innebär bland annat att barns miljöer och lekplatser ska vara säkra och tillgängliga. Genom att utforska och lära sig behärska närmiljön utvecklas barnens självförtroende.

Enligt Boverkets föreskrifter (BFS 2011:5 ALM 2) om tillgänglighet på allmänna platser och andra anläggningar som gäller vid nyanläggning av lekplatser, ska dessa kunna användas av barn och föräldrar med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga, dock behöver inte samtliga lekredskap vara tillgängliga.

Boverkets föreskrifter om enkelt avhjälpta hinder (BFS 2013:9 HIN 3) som bland annat gäller allmänna platser, innehåller krav på att tillgängligheten på befintliga lekplatser ska förbättras så att de även kan användas av personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Brister som gör det svårt för barn med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga att alls använda lekplatsen samt brister som gör det svårt för föräldrar med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga att vistas på lekplatsen tillsammans med sina barn, bör åtgärdas enligt HIN 18 §.

2.3 Drift och underhåll

Kommunens lekplatser ska följa gällande funktionskrav vad gäller säkerhet, innehåll och kvalitet. För att en anläggning ska hålla under garantitiden krävs driftmässiga investeringar och systematiserade besiktningar och kontroller. Kommunen prioriterar större och mer utvecklande områdeslekplatser istället för fler så kallade närlekplatser i växande områden då det också ger en rationellare drift och möjlighet att fokusera resurser.

2.4 Placering och omgivningar

Aktivitetsparkar bör placeras och spridas i de större tätorterna i kommunen. Områdeslekplatser ska placeras med god geografisk spridning i tätbebyggda områden så att det är god tillgång till lekplatser för de boende.

Barns lek är något som sker överallt. Därför påverkas riktlinjerna för vad som är ett rimligt avstånd till en anlagd lekplats av omgivningarna. I ett område med hög trafiktäthet där barn har begränsade möjligheter att gå fritt och själva hitta spontana lekytor behöver avståndet vara kortare än Boverkets angivna riktlinjer på 300 m. På samma sätt kan avståndet tillåtas vara något längre i områden där barn kan röra sig friare och där även omgivningen kan nyttjas för lek. I sådana områden kan även vägen mellan bostaden och lekplatsen bli en del av lekupplevelsen. Att kommunens utemiljöer vid förskolor och skolor är öppna för allmän lek efter skoltid och att många i villaområden har en mindre lekplats på den egna fastigheten gör att behovet av en närlekplats minskar och områdeslekplatser med ett större upptagningsområde kan vara aktuella som ersättning.

Flera undersökningar visar att avståndet har inverkan på hur barn och vuxna väljer att transportera sig till lekplatsen. Ett kort avstånd och bra gång- och cykelmöjligheter ger en ökad benägenhet att låta barnet transportera sig på ett aktivt sätt till lekplatsen. Därför ska områdeslekplatser och aktivitetsparker i möjligaste mån placeras i närheten av befintlig gång- och cykelbana eller vid planerade stråk men även lågt trafikerade bostadsgator kan användas som länkar där separerad gång- och cykelbana saknas. Där cykelanslutning finns bör även ordnad cykelparkering finnas.

2.5 Utformning

Lek- och aktivitetsplatser ska vara tilltalande, stimulerande, rekreativa och sociala samlingsplatser för både barn, unga och vuxna. De ska ge olika sinnesupplevelser, vara belysta, trygga samt ha ett innehåll som står i proportion till platsens karaktär och storlek. Naturmiljöer bör gestaltas aktsamt med hänsyn till befintlig flora och fauna och ska inte överprogrammeras. Där lek- och aktivitetsmiljöer ligger i anslutning till natur ska denna integreras så att barn lockas till upptäcktsfärder i naturen. Delar av lekplatsen bör under delar av dagen skuggas av t ex kringliggande träd eller solskydd som plank eller pergolor.

Viktiga punkter att beakta vid gestaltning av lek-aktivitetsplatser är:

- **Orientering och kontraster:** Lekplatsens struktur och rumsindelning ska vara tydlig och lättbegriplig. Gångar, kanter, entréer och redskap ska vara synliga genom visuella och/eller andra kontraster. Behov av insprängningsskydd och placering av gungor bör tänkas igenom.
- **Framkomlighet:** Markmaterial på gångar och kommunikationsytor ska göra det möjligt för alla att ta sig fram till lekplatsens viktigaste delar och funktioner. Avstånd och bredder ska vara anpassade så att alla kan ta sig till samt runt inom lekplatsen.
- **Utrustning:** All utrustning behöver inte vara tillgänglighetsanpassad men de viktigaste funktionerna ska vara anpassade så att alla kan använda dem. Exempel på utrustning som bör vara tillgänglig är gunga, bakkbord till sandlåda samt sittplatser och bord.
- **Naturmiljö:** Lekplatsen bör innehålla naturmiljö av något slag. Dessa miljöer är mycket viktiga då de erbjuder en friare lek. Lekplatsen bör därför innehålla naturlika och fria lekytor som t.ex. lekbuskage och växtlighet dit barnen kan dra sig undan.

- **Belysning:** En viktig trygghetsåtgärd är att lekplatsen bör vara väl upplyst. Belysning är viktigt för att öka lekplatsens nyttjande på fritiden och kan förlänga lekplatsbesöket till skymningstimmarna efter skoldagen. Dessutom är belysningen viktig för att besökare ska kunna ses av andra trafikanter samt för att de ska kunna orientera sig på lekplatsen på ett säkert sätt.
- **Säkerhet kontra lekvärde**
Utrustningen ska varieras utifrån olika åldersgrupper. Områdeslekparkerna och aktivitetsparkerna kan innehålla både traditionella redskap men också utmanande utrustning och miljöer som ger ett högre lekvärde. För de mer utmanande redskapen och miljöerna måste det traditionellt höga säkerhetstänket till viss del omvärderas då erfarenhet visar att hög säkerhet och högt lekvärde inte alltid är förenliga.